

men zulk vleesch *wit vleesch* en houden het voor slechte waar, het wordt meestal weg-
geworpen en bedraagt soms van 5—10 ponden.

21 October 1867.

F. C. HEKMEIJER.

—»»»❁❁«««—
I N G E Z O N D E N S T U K K E N .
—

Aan Dr. ALI COHEN te Zwolle.

Na menige poging, door middel der *Geneeskundige Courant* 1), te hebben gewaagd, om in den lande mede het oog gevestigd te houden op het onderwerp: *Vaccinatie*, en meer in het bijzonder op de vaccinatie van dier op mensch en van mensch op dier, zoo neem ik thans de vrijheid in dezen schrijfvorm mijne taak te vervolgen, niet voor u, maar door u. Gij toch zult het mij ten goede rekenen, dat ik daardoor in de eerste plaats mij zelve, welligt niet altijd consequent, op de hoogte houd van dit onderwerp. Als van zelf moest dus uw artikel mij in het oog springen, geplaatst in dit *Tijdschrift*, pag. 513, ten titel voerende: *hoe in België, voor een groot gedeelte althans, voorzien wordt in de gelegenheid om steeds versche, deugdelijke koepokstof in voorraad te hebben*. Het geldt hier het *Parc Vaccinogène* te Brussel van Dr. WARLOMONT, alwaar *ten allen tijde* de koepokstof geregenereerd wordt, door ze geregeld van kalf op kalf over te planten, en van daar op den mensch. In het kort: de methode, die door haren Napelschen schepper GALBIATI reeds in 1810 genoemd werd de *animale* vaccinatie, in tegenstelling van de inenting van kinderarm op arm of de *humane* vaccinatie. Gij weet het, de vrees voor besmetting met virus syphiliticum heeft vooral geleid tot het gebruik maken van runderen bij de vaccinatie. Deze toch schijnen niet vatbaar te zijn voor syphilis, gelijk nog onlangs weder door proeven zou zijn uitgemaakt 2). — Wat hiervan zijn moge, het vraagstuk over de keuze tusschen *animale* en *humane* vaccinatie is, gelijk u bekend is, aan de orde der beraadslagingen in de Académie de Médecine te Parijs. DEPAUL, Directeur van het Bureau van vaccinatie aan genoemde Académie, verheft de *vaccination animale* al zeer hoog, — JULES GUERIN daarentegen noemt haar *une chose mauvaise*. Overigens maken zij beiden een broederlijk deel uit van eene Commissie van onderzoek, uit de leden der Académie te dien opzichte gekozen. DEPAUL is bevreesd voor syphilis. GUERIN meent, onder anderen, dat de menschelijke vaccine het geschiktst is om de menschelijke dispositie voor variolae te vernietigen — *Sub judice lis est*. — Dit evenwel blijkt nu reeds uit de verklaringen van DEPAUL, dat men bij het gemelde Bureau van vaccinatie al zeer inhumanaan te werk moet gaan bij de *humanvaccinatie*. In de séances der Académie van 27 Augustus en 3 September l.l. zeide toch DEPAUL, de gevallen van syphilis vaccinale bepleitende, dat een kind, hetwelk bij het bureau gebezigd was ter uitenting op de gewone wijze en zoo doende syphilis zou bezogd hebben aan verschillende personen, niet meer door hem te onderzoe-

1) NEGRI's *Koepokinentingen of de Napelsche methode*, 3 September 1865. — *De retrovaccinatie*, 8 October 1865. — *De retrovaccinatie in het kanton Zürich* en Dr. KIEHL enz. 10 December 1865. — *Eene manier van revaccinatie en de manier van retrovaccinatie*, 11 Maart 1866. — *Eene manier van revaccinatie*, 21 April 1867.

2) *Compte rendu des expériences faites à l'Académie impériale de Médecine avec le cow-pox ou vaccin animal, etc.*, par M. DEPAUL, Paris 1867, pag. 22.

ken was; het kind était mort le lendemain (sic!) du jour de la vaccination. Quand j'entrai chez sa mère, elle me dit ces mots, qui je cite textuellement; est ce qu'il aurait donné du mal aux autres 1). DEPAUL was den dag der uitenting afwezig.

Wat hiervan weder zijn moge, het denkbeeld lacht u toe, om *ten allen tijde* versche, deugdelijke koepokstof, gelijk te Brussel, in voorraad te hebben, „een denkbeeld — schrijft ge — dat, als ik mij wel herinner, ook elders dan in België in praktijk is gebracht.” Mag ik hieromtrent de vrijheid nemen, uwe herinnering te versterken: te Napels toch is sedert een aantal jaren de *animale* vaccinatie in geregelde werking. NEGRI, de tegenwoordige Directeur der inrigting aldaar en opvolger van GALBIATI, heeft, volgens zijn stadgenoot PALASCIANO 2), altijd eene door inenting vaccinogène koe of mannelijk of vrouwelijk kalf ter beschikking. Van Napels heeft LANOIX eene aldaar ingeënte koe naar Parijs gevoerd en met deze eene dergelijke inrigting geopend 3). De *animale* vaccine doet de ronde door Europa, zoo eindigt LANOIX met pathos zijne *Etude*. Reeds zegepraalt zij te Brussel, waar Dr. WARLOMONT ons voorbeeld volgt en onze handelwijze tot de zijne maakt. In het kort, vervolgt LANOIX, de *animale* vaccinatie is in werking te Petersburg, onder de bescherming van het gouvernement, hetwelk Dr. BULMERINCK belast heeft met het organiseren van de dienst; zij is gevestigd te Berlijn, onder de hoede en de zorgen van Dr. PISSIN, en sedert 1 April (1866) heeft zij te Weenen hare intrede gemaakt.

In dezen Europeschen cirkel van Napels tot Weenen mist ge eene soortgelijke inrigting in ons land, om *ten allen tijde* van dier tot dier de koepokstof te regenereren. Het denkbeeld hieromtrent vindt ge „even rationeel en wenschelijk, als gemakkelijk uitvoerbaar.” — Rationeel zal het zijn, om in den aanvang tot de inenting der kalveren of koeijen *genuine* vaccine te bezigen, voortkomende uit de spontaan ontwikkelde pokziekte der runderen, of, kan het niet niet anders, *geregenereerde genuine* vaccine, zoo als NEGRI, DEPAUL en WARLOMONT die thans gebruiken, maar uit de pokziekte der koe herkomstig. Meest verwijderd van de koepok toch is het produkt op de kalveren of koeijen, teweeggebracht door inenting met humane of kinder-vaccine (retro-vaccinatie). — Daarmede echter is het vraagstuk nog niet uitgemaakt, dat de tegen variolae behoevende werking der geregenereerde vaccine van koeijen of kalveren op kinderen *duurzamer* en *volmaakter* is dan die der kinder-vaccine op kinderen. Zelfs een DEPAUL moet hierop het antwoord schuldig blijven (l. c. pag. 54.) — Ik voor mij blijf de overtuiging koesteren, dat men, bij de vaccinatie van het kind, in het algemeen duurzamer en volmaakter tegen pokken behoeden zal, bijaldien men op den achtsten dag uit de eigen koepokken van het kind op dezelfde armen nog eenige proefsteekjes geeft — Eene manier van revaccinatie, besproken pag. 358 — Wat het „wenschelijke” betreft eener inrigting voor *animale* vaccinatie, is hier de vraag, wat men beoogt. Ik meen te mogen aannemen, dat gij die inrigting zoudt wenschen, om ten allen tijde versche, deugdelijke koepokstof in voorraad te hebben, ten einde daarmede elders de vaccinatie van arm op arm degelijk voort te zetten. Derhalve, de *animale* vaccinatie vriendschappelijk boven en naast de humane. Maar dat is de bedoeling niet van GALBIATI, LANOIX, DEPAUL enz. Zij eischen de *animale* vaccinatie op den mensch uitsluitend, met terzijdestelling der humane. Ik beschouw dit als minder wenschelijk, omdat men alsdan een ontelbaar aan-

1) *Gazette des Hopitaux*, 10 September, 1867.

2) *De la vaccination animale*. — Te vinden in de *Verzameling van Communications à l'Académie impériale de Médecine et Memoires* etc. van verschillende deskundigen, uitgegeven onder den titel: *De la syphilis vaccinale*, etc. Paris, 1865, pag. 370.

3) *Etude sur la vaccination animale*. Parijs, 1866, pag. 7.

tal inrigtingen zou moeten in het leven roepen, want het overbrengen der vaccine door middel van glaasjes, buisjes, pennetjes laat te veel te wenschen over. — Overigens is het denkbeeld „gemakkelijk uitvoerbaar”, om eene vaccinogène inrigting te maken. De grootsche benaming *Parc Vaccinogène* zal wel weinigen afschrikken, wanneer men daarin één kalf, hoogstens twee kalveren zich denkt „van 6 weken” of daaromtrent, die, na zeven dagen dienst te hebben gedaan, door Dr. WARLOMONT aan den slager worden afgeleverd, zonder ooit in waarde of prijs verminderd te zijn. — Eene vaccinatie-gelegenheid ten behoeve der kinderen enz. heeft men immers toch noodig. — Wijders, van volwassen koebeesten blijkt geene sprake meer te zijn, ook niet bij de deskundigen, LANOIX en DEPAUL. LANOIX (l. c. pag. 26) bezigt een vrouwelijk kalf van 4 à 5 maanden en inoculeert het beest denzelfden dag van haar arrivement. Tot dit doel bindt hij het in de lengte op eene verticale tafel, welke bij wijze van een wip-toestel in eene horizontale rigting kan worden veranderd. Zoo doende wordt het dier gemakkelijk tusschen den uijer en de liesplooï ter regter zijde gevaccineerd en uitgeënt door uitpersing der pok, na verwijdering van het korstje. — Ook DEPAUL maakt laatstelijk bij voorkeur gebruik van hetzelfde geschoren lichaamsdeel van vrouwelijke kalveren van twee, drie en vier maanden, alhier aanhouërskalven genoemd, ter onderscheiding van aanhouërsstieren of mannelijke kalveren van dien leeftijd, die nogtans volgens laatstgenoemde eveneens met goed gevolg kunnen worden gebruikt (*Compte rendu etc. pag. 4*).

Ten laatste neem ik de vrijheid de geciteerde litteratuur 1) hen aan te raden, dié het voornemen hebben vaccinogène inrigtingen tot stand te brengen.

Rotterdam, October 1867.

Dr. BEZETH.

GLYCERIN-LYMPHE.

Door de Commissie uit het Amsterdamsch Koepok-Genootschap (zie dit *Tijdschrift*, Jaargang 1866, blz. 657 en volg.) zijn op 1° October dezes jaars, twee gezonde kinderen, het een zes, het ander zeven maanden oud, gevaccineerd met *Glycerin-lymphe* van Dr. MULLER te Berlin, welke lympe in de maand April des vorigen jaars overgezonden en waarvan de helft — één buisje — tot heden bewaard was. Bij het openen van dit laatste buisje was het Glycerin-mengsel wel is waar geheel helder gebleven, maar minder vloeibaar geworden, zoodat het niet dan met moeite door blazen uit het buisje verkregen kon worden. De inentingten zorgvuldig bewerkstelligd, hebben nu geheel geen resultaat opgeleverd. Een derde kind, 8 maanden oud, is, op denzelfden dag, door de Commissie gevaccineerd met *Glycerin-lymphe* van Dr. MULLER, welke sedert October des vorigen jaars, toen het eerste der beide buisjes geopend werd, tusschen glasplaatjes bewaard was. Ook bij dat kind bleef de vaccinatie zonder eenige uitwerking. De drie kinderen werden nu met de gewone lympe van het Genootschap gevaccineerd en bij alle drie ontwikkelden zich groote vaccinepuisten, welke een normaal beloop hielden.

Na achttien maanden had dus de *Glycerin-lymphe* — althans die van deze bezending — alle kracht verloren.

G. A. N. A.

1) Eveneens: *Vaccine et Variole*. Rapport par M. M. CHAVEAU, VIENNOIS et P. MEYNET. Paris et Lyon, 1865.